

Δ'

ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ
ΣΥΝΕΛΘΟΥΣΑ ΕΝ ΤΩ ΟΡΘΟΔΟΞΩ ΚΕΝΤΡΩ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
Σαμπεζύ - Γενεύης, 8-15 'Ιουνίου 1968

IV

CONFERENCE PANORTHODOXE
REUNIE AU CENTRE ORTHODOXE
DU PATRIARCAT OECUMENIQUE
Chambésy - Genève, 8-15 Juin 1968

τοὺς Συνέδρους ἵνα διὰ τῆς ἀνατάσεως τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐπιψηφίσωσι τὸ περιεχόμενον αὐτῆς.

Ἡ Ὁλομέλεια ψηφίζει ὁμοφώνως τὴν Ἐκθεσιν, ἡ δὲ Σεβ. Πρόεδρος κηρύττει τὸ περιεχόμενον αὐτῆς ὡς ὁμόφωνον ἀπόφασιν τῆς Διορθοδόξου ταύτης Ἐπιτροπῆς.

Οὕτω ἢ ἐν τῷ θέματι τούτῳ περὶ τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν ἀπόφασις τῆς παρούσης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἔχει ὧδε:

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

«1. Ἡ ἐν Γενεύῃ συνελθοῦσα Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐκφράζει τὴν γενικὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συνείδησιν, ὅτι ἀποτελεῖ ὀργανικὸν μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τὴν στερρὰν ἀπόφασιν αὐτῆς, ὅπως δι' ὅλων τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς μέσων, θεολογικῶν καὶ ἄλλων, συμβάλλῃ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ εὐόδωσιν τοῦ ὅλου ἔργου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

2. Πρὸς τοῦτο θεωρεῖ ἀπαραίτητον, ὅπως τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, διορίσῃ περισσοτέρους Ὁρθοδόξους ὑπαλλήλους, θεολόγους καὶ μὴ.

3. Πάντες οἱ παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν ὑπηρετοῦντες Ἀντιπρόσωποι τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἴτε ὡς ὑπάλληλοι τοῦ Συμβουλίου τούτου, εἴτε ὡς Μόνιμοι Ἀντιπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν, δεόν ὅπως ἔχωσι τακτικὰς μετ' ἀλλήλων ἐπαφάς.

4. Ἐκφράζει τὴν εὐχὴν, ὅπως παρὰ τῇ Ἐπιτροπῇ «Πίστις καὶ Τάξις» ὑπάρχῃ μόνιμος θέσις Ὁρθοδόξου Γραμματέως ἢ Βοηθοῦ Γραμματέως, ὅστις καὶ θὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν διαρκὴ ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Τμήματος τούτου καὶ τῶν Μελῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν.

5. Εἰς τὰς ἐκάστοτε ὀριζομένας ἐπὶ μέρους ὀμάδας μελετῶν τῆς Ἐπιτροπῆς «Πίστις καὶ Τάξις» δεόν ἵνα ἀπαραιτήτως συμμετέχωσιν εἰδικοί Ὁρθόδοξοι ἐκπρόσωποι, ἐπὶ τούτῳ προσκαλούμενοι.

6. Ἀναγκαῖα τυγχάνει ἡ ὀργάνωσις ἐπιμελῶς προπαρασκευαζομένων Ὁρθοδόξων λατρευτικῶν ἐκδηλώσεων, ὀργανικῶς συντασσόμενων ἐν τῷ προγράμματι τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

7. Ἐκφράζει τὴν εὐχὴν, ὅπως ἡ ἀρμοδία ἐκδοτικὴ ὑπηρεσία τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν περιλαμβάνῃ μετὰ τῶν μελετῶν τῶν δημοσιευομένων ἐν τῷ περιοδικῷ «Οἰκουμενικῇ Ἐπιθεώ-

ρησις», ὅσον καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἐκδόσεις, ἱκανὸν ἀριθμὸν συνεργασιῶν Ὁρθοδόξων Θεολόγων, πρὸς καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τῆς ἀμοιβαίας γνώσεως τῶν θεολογικῶν ἀπόψεων.

8. Ἀναγκαία τυγχάνει ἡ συστηματικὴ κατάρτισις καὶ ἀνάδειξις ἱκανῶν Ὁρθοδόξων στελεχῶν τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως διὰ διαφορῶν τρόπων (π.χ. ἰδρύσεως εἰδικῶν ἐδρῶν εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς, εἰδικῶν σεμιναρίων κλπ) καὶ ὑποβάλλεται ἡ ἀνάγκη αὕτη ταῖς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίαις.

9. Εἰδικώτερον, ὡς πρὸς τὸν ρόλον τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τὴν ἐν Οὐψάλῃ Δ' Γενικὴν Συνέλευσιν τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, θεωρεῖται ἀναγκαία ἡ ἐξασφάλισις ἀποτελεσματικωτέρας Ὁρθοδόξου συμβολῆς κατ' αὐτὴν διὰ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναντήσεως, διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, τῶν ἐν αὐτῇ Ὁρθοδόξων Ἀντιπροσωπειῶν, τοῦλάχιστον δι' ἐνὸς πληρεξουσίου ἐκπροσώπου αὐτῶν, τακτικῶς, πρὸς ἀμοιβαίαν ἀνημέρωσιν ἐπὶ τῶν διεξαγομένων ἐν τοῖς διαφόροις Τμήμασι συζητήσεων ἐπὶ κεφαλαιώδους σημασίας θεολογικῶν ζητημάτων.

Μετὰ τὴν οὕτως περατωθεῖσαν ἐπιψήφισιν τῶν Ἐκθέσεων τῶν Ὑποεπιτροπῶν καὶ τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν Ἀποφάσεων τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, ὁ Σεβ. Πρόεδρος εὐχαριστεῖ τοῖς Συνέδροις διὰ τὸ φιλοτίμως καὶ ἐπιμελῶς, καὶ δὴ καὶ ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐπιτελεσθὲν ὑπ' αὐτῶν ἔργον, καὶ ὑπογραμμίζει τὴν σπουδαιότητα τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων, αἵτινες ὄχι μόνον τὰς Ὁρθοδόξους ἡμῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας καὶ τὰ κατ' αὐτὰς ποίμνια ἐνδιαφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν διαχριστιανικὴν καὶ παγκόσμιον κοινὴν γνώμην ἐφελκύουσι. Καὶ ἐπομένως, ἐπιλέγει, ὡς ἴσχυι, ὅσον συστηματικώτερα, ἔντονος καὶ ἐμπνευσμένη ὑπῆρξεν ἡ ἐργασία ἡμῶν, τόσον ἐτιμήθη ἡ Ὁρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία καὶ τόσον ἐξυπηρετήθη τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, καὶ συνεχίζει λέγων, ὅτι ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τὸ ἔργον τῆς ἡμετέρας Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς οὐσιαστικῶς περατωθὲν.

Μετὰ ταῦτα κηρύττει ἡμίωρον διάλειμμα.

Περὶ τὴν ὥραν 11.30' π.μ., ἐπαναληφθείσης τῆς Συνεδρίας τῆς Ὀλομελείας, ὁ Σεβ. Πρόεδρος λέγει, ὅτι ἐπὶ τῷ πέρατι τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς δέον ὅπως ἐκδοθῇ τελικόν τι Ἀνακοινωθὲν ἐπὶ τῶν ἀποφάσεων ταύτης, πρὸς εὐρυτέραν πληροφόρησιν τῆς παγκοσμίου κοινῆς γνώμης ἐπὶ τοῦ καθόλου ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς ἡμῶν καὶ ἀναφέρει, ὅτι ἡ Γραμματεία ἠτοίμασε σχέδιον τοιοῦτου Ἀνακοινωθέντος. Ὁ Σεβ. Γεν. Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὸ σχέδιον τοῦτο, ἔχον ὧδε:

«Κανονικῇ προσκλήσει τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄, ἔχον-
τος πρὸς τοῦτο τὴν ὁμόφωνον συναίνεσιν τῶν Μακαριωτάτων
καὶ Σεβασμιωτάτων Προκαθημένων τῶν κατ' τόπους Ὁρθόδο-
ξων Αὐτοκεφάλων καὶ Αὐτονόμων Ἐκκλησιῶν, συνήλθεν, εἰς τὸ
ἐν Γενεύῃ Ὁρθόδοξον Κέντρον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου,
ἀπὸ 8-15ης Ἰουνίου, Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τὴν προε-
δρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνας κ.κ. Μελί-
τωνος, Ἀρχηγοῦ τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-
τριαρχείου, Γραμματεύοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μύρων κ.κ.
Χρυσσοστόμου, Μέλους τῆς αὐτῆς Ἀντιπροσωπείας.

Τῆς Διορθόδοξου ταύτης Ἐπιτροπῆς μετέσχον ἐκ μέρους
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου οἱ ὡς ἄνω δύο Ἱεράρχαι καὶ ὁ
Ἀρχων Μ. Πρωτονοτάριος κ. Ἐμμανουὴλ Φωτιάδης, Καθηγητῆς,
τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας οἱ Σεβ. Μητροπολίται Νουβίας καὶ
Πτολεμαΐδος κ. Συνέσιος, Κεντρῶας Ἀφρικῆς κ. Κυπριανὸς καὶ
Ἀκκρας κ. Εὐστάθιος, τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας οἱ Σεβ. Μητρο-
πολίται Χαλεπίου κ. Ἡλίας, Σάο-Πάολο κ. Ἰγνάτιος, Τολέδο-
Ὁχάϊο κ. Μιχαήλ, τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων ὁ Σεβ. Ἀρχιεπί-
σκοπος Φιλαδελφείας κ. Ἐπιφάνιος καὶ ὁ Ἐλλογιμώτατος κ. Πα-
ναγιώτης Τρεμπέλας, Καθηγητῆς, τῆς Ἐκκλησίας Ρωσσίας ὁ Σεβ.
Μητροπολίτης Λένινγκραντ καὶ Νόβγκοροντ κ. Νικόδημος, ὁ Σεβ.
Ἀρχιεπίσκοπος Βρυξελλῶν καὶ Βελγίου κ. Βασίλειος καὶ ὁ Θεοφ.
Ἐπίσκοπος Ζαράϊ κ. Ἰουβενάλιος, τῆς Ἐκκλησίας Σερβίας ὁ Σεβ.
Ἐπίσκοπος Ζίτσης κ. Βασίλειος καὶ ὁ Ἐντιμολογ. κ. Στόγιαν Γκό-
σεβιτς, Καθηγητῆς, τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας ὁ Σεβ. Μητροπολί-
της Μολδαβίας κ. Ἰουστίνος, ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Τιργοβιστίου κ.
Ἀνθιμος ὁ αἰδεσιμ. κ. Λίβιου Στάν, Καθηγητῆς, τῆς Ἐκκλησίας
Βουλγαρίας οἱ Σεβ. Μητροπολίται Σλήβεν κ. Νικόδημος καὶ Λο-
φτσοῦ κ. Μάξιμος, τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Πάφου κ. Γεννάδιος καὶ ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Χρῦσανθος Σαρη-
γιάννης, τῆς Ἐκκλησίας Ἑλλάδος ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ξάνθης κ.
Ἀντώνιος καὶ οἱ Ἐλλογιμ. Καθηγηταὶ κ.κ. Ἰωάννης Καρμίρης καὶ
Εὐάγγελος Θεοδώρου, τῆς Ἐκκλησίας Πολωνίας ὁ Σεβ. Ἐπίσκο-
πος Μπιελοστόκ καὶ Γκδάνσκ κ. Νικάνωρ καὶ ὁ αἰδεσ. Πρωθιε-
ρεὺς κ. Γεώργιος Κλίγκερ, τῆς Ἐκκλησίας Φινλανδίας ὁ Πανο-
σιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰωάννης Ρίννε.

Ἡ Διορθόδοξος αὕτη Ἐπιτροπὴ, ὡς Ἡμερησίαν Διάταξιν
αὐτῆς εἶχε τὰ ἀκόλουθα θέματα:

Α/ Μελέτη καὶ κατάρτισις σχεδίου καθορίζοντος τὸν τρόπον τῆς διὰ διορθοδόξου συνεργασίας προπαρασκευῆς τοῦ ἔργου τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, τῆς μελλούσης ἵνα ἀποφανθῇ ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Καταλόγῳ τῆς Α΄ Πανορθοδόξου Διασκέψεως θεμάτων.

Β/ Θεώρησις τῆς μέχρι τοῦδε σημειωθείσης προόδου, ὡς καὶ τοῦ δέοντος ἐφεξῆς γενέσθαι, ἐπὶ τοῦ θέματος τῶν σχέσεων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν:

- α-Ρωμαιοκαθολικῆς,
- β-Ἀγγλικανῆς,
- γ-Παλαιοκαθολικῆς,
- δ-Μεταχαλκηδονίων,
- ε-Λουθηρανῆς.

Γ/ Ἐξέτασις τοῦ τρόπου τῆς συστηματικώτερας καὶ πληρεστέρας ὀρθοδόξου προσφορᾶς εἰς τὸ ἔργον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν γενικῶς καὶ ἰδίᾳ ἐν ὧσιν τῆς ἐν Οὐσάλη Δ΄ Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Συμβουλίου τούτου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ διεξήγαγε τὸ ἔργον αὐτῆς τόσον ἐν γενικαῖς συνεδρίασις, ὅσον καὶ εἰς κατὰ θέματα Ὑποεπιτροπᾶς, κατέληξε δὲ ὁμοφώνως εἰς τὰς κάτωθι ἀποφάσεις:

- Ι. Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον θέμα, ἦτοι τῆς Συνόδου.
 - α) Ὅπως τεθῆ ὡς κύριος στόχος καὶ ἄμεσος ἐπιδίωξις ἢ σύγκλησις Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς κατ' Ἀνατολὰς Ἀγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.
 - β) Ὅπως πρὸς προπαρασκευὴν τῆς Συνόδου ταύτης, ἀντὶ τῆς συγκροτήσεως μιᾶς Προσυνόδου, συγκροτηθῶσι σταδιακῶς, ἀλλεπάλληλοι Προσυνοδικαὶ Πανορθόδοξοι Διασκέψεις.
 - γ) Ὅπως συσταθῇ μία Διορθόδοξος Προπαρασκευαστικὴ Ἐπιτροπὴ.
 - δ) Ὅπως συσταθῇ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν Γραφεῖον, ἐδρεῖον ἐν τῷ ἐν Γενεύῃ Κέντρῳ αὐτοῦ, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ ἔργου τῆς Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς, τῶν Προσυνοδικῶν Πανορθοδόξων Διασκέψεων καὶ τῆς ὅλης προπαρασκευῆς τῆς Συνόδου.
 - ε) Ὅπως διὰ τῶν ὡς ἄνω Ὀργάνων τμηματικῶς ἐτοιμασθῶσι τὰ θέματα, τὰ ἀναγεγραμμένα εἰς τὸν Κατάλογον τῆς ἐν Ρόδῳ Α΄ Πανορθοδόξου Διασκέψεως, ἀφοῦ προηγουμένως γένηται ἐπὶ ἑνὸς ἐκάστου ἢ δέουσα ἐπὶ μέρους θεολογικὴ ἔρευνα καὶ προεργασία.

στ) Ὅπως τὰ θέματα τὰ ὁποῖα θὰ ἀποτελέσωσι τὸ ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας θεολογικῆς ἐρεῦνης κατ' Ἐκκλησίας, ἐπεξεργασίας ὑπὸ τῆς Διορθόδοξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τελικῆς ἐτοιμασίας πρὸς παρουσίαν ἐνώπιον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ὡς τὰ ἀκόλουθα ἔξ:

1. Αἱ Πηγαὶ τῆς Θείας Ἀποκαλύψεως.
2. Πληρεστέρα συμμετοχὴ τοῦ λαϊκοῦ στοιχείου ἐν τῇ λατρευτικῇ καὶ τῇ ἄλλῃ ζωῇ τῆς Ἐκκλησίας.
3. Ἀναπροσαρμογὴ τῶν περὶ τῆς νηστείας Ἐκκλησιαστικῶν Διατάξεων, συμφώνως ταῖς ἀπαιτήσεσι τῆς συγχρόνου ἐποχῆς.
4. Κωλύματα γάμου.
5. Ἡμερολογιακὸν ζήτημα.
6. Ἡ Οἰκονομία καὶ ἡ Ἀκρίβεια ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ.

II. Ὡς πρὸς τοὺς διαλόγους.

1. Μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀπεφασίσθη.

α) Ὅπως συνεχισθῶσιν αἱ ἐκατέρωθεν, ἤτοι μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπαφαὶ καὶ ἐκδηλώσεις ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ, πρὸς τελικὴν ὑπερπήδησιν τῶν ὑφισταμένων δυσχερειῶν δι' ἓνα καρποφόρον Θεολογικὸν ἢ Θεωρητικὸν Διάλογον.

β) Ὅπως γένηται ταῖς ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξοις Ἐκκλησίαις σύστασις περὶ τῆς συνεχίσεως τῆς περαιτέρω συστηματικῆς προπαρασκευῆς τοῦ Θεολογικοῦ ἢ Θεωρητικοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, καί,

γ) Ὅπως τὸ θέμα τοῦτο τῆς μελέτης τῶν ἐπὶ μέρους τοῦ διαλόγου τούτου γένηται παρ' ἐκάστη Ὁρθόδοξῳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῶν καταλληλοτέρων μέσων καὶ μεθόδων θεολογικῆς μελέτης, ἐξακολουθῶσι δὲ αἱ Ἐκκλησίαι ἀνταλλάσσουσαι μεταξὺ ἀλλήλων τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν αὐτῶν, ὡς καὶ πᾶσαν ἄλλην σχετικὴν πληροφορίαν.

2. Μετὰ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας.

Ὅπως ἡ οἰκεία Διορθόδοξος Θεολογικὴ Ἐπιτροπὴ, ὡς συνεχιστικὴ, συνεχίση, βάσει καταρτισθέντος Προγράμματος καὶ ὀλοκληρώση τὸ ἔργον προπαρασκευῆς τοῦ διαλόγου ἀπὸ Ὁρθόδοξου πλευρᾶς, μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ ἄρξεται τοῦ διαλόγου μετὰ τῆς ἀντιστοίχου Ἀγγλικανικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

3. *Μετὰ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.*

Ὅπως, ὁμοίως, ἡ οἰκεία Διορθόδοξος Θεολογικὴ Ἐπιτροπή, ὡς συνεχιστικὴ, συνεχίσει, βάσει καταρτισθέντος Προγράμματος, καὶ ὀλοκληρώσει τὸ ἔργον τῆς προπαρασκευῆς τοῦ διαλόγου ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς, μετὰ δὲ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ, ἄρξεται τοῦ διαλόγου μετὰ τῆς ἀντιστοίχου Παλαιοκαθολικῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς.

4. *Μετὰ τῶν Μεταχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.*

α) Ὅπως πραγματοποιηθῆ Θεολογικὸς διάλογος μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων, καὶ

β) Ὅπως, πρὸς τοῦτο, συσταθῆ Διορθόδοξος Θεολογικὴ Ἐπιτροπή, ἣτις, βάσει καταρτισθέντος σχετικοῦ προγράμματος, νὰ προπαρασκευάσῃ ἅπαντα τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν διάλογον τοῦτον ἀπὸ Ὁρθοδόξου πλευρᾶς καὶ ἀκολούθως διεξαγάγῃ τοῦτον μετὰ ἀντιστοίχου κοινῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς ἁπασῶν τῶν Μεταχαλκηδονίων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

5. *Μετὰ τῶν Λουθηρανῶν.*

α) Θεωρεῖ ὡς λυσιτελῆ τὴν ἔναρξιν ἀμοιβαίων ἐπαφῶν μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων καὶ Λουθηρανῶν, πρὸς δημιουργίαν ἀγαθῶν σχέσεων καὶ προλείανσιν οὕτω τοῦ ἐδάφους.

β) Φρονεῖ μὲν, ὅτι ὁ διάλογος οὗτος δεόν ἵνα διεξαχθῆ μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας, θεωρεῖ ὅμως εὐκταῖον ὅπως προηγουμένως ἐπιδιωχθῆ καὶ ἐπέλθῃ συμφωνία τις καὶ ἔνωσις πρὸς ἀλλήλας τῶν μεγαλειτέρων καὶ συντηρητικωτέρων Προτεσταντικῶν Λουθηρανικῶν Μερίδων.

γ) Ἐπίσης θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ὅπως, πρὸς προπαρασκευὴν τοῦ διαλόγου, ἀπὸ τοῦδε ἀνατεθῆ εἰς εἰδικούς ὀρθοδόξους θεολόγους ἢ μελέτη τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται νὰ ἐμφανίσῃ ὁ διάλογος οὗτος, καὶ

δ) Προτείνει ὅπως, ὅταν ταῦτα θὰ ἔχωσι συντελεσθῆ, συσταθῆ εἰδικὴ Διορθόδοξος Θεολογικὴ Ἐπιτροπή, ἵνα αὕτη προετοιμάσῃ ἐν τοῖς ἐπὶ μέρους καὶ ἐν καιρῷ διεξαγάγῃ τὸν διάλογον.

III. *Ὡς πρὸς τὴν συμμετοχὴν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.*

α) Ὅπως ἐκφράσῃ τὴν γενικὴν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας συνείδησιν, ὅτι ἀποτελεῖ ὀργανικὸν μέλος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ τὴν στερρὰν ἀπόφασιν, ὅπως δι' ὅλων τῶν εἰς

τὴν διάθεσιν αὐτῆς μέσων, θεολογικῶν καὶ ἄλλων, συμβάλῃ εἰς τὴν προαγωγὴν καὶ εὐόδωσιν τοῦ καθ' ὅλου ἔργου τοῦ Συμβουλίου, καὶ

β) Ὅπως, πρὸς τοῦτο, ζητηθῇ ἡ λήψις ὠρισμένων μέτρων, τόσον ἀπὸ μέρους τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, ὅσον καὶ ἀπὸ μέρους τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Συγχρόνως ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐκφράζουσα τὴν σπουδαιότητα ἣν ἀποδίδει ἡ καθ' ὅλου Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἰς τὸ ἔργον τῆς προσεχῶς ἐν Οὐψάλῃ συνερχομένης Δ' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐμελέτησε τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἔσται πληρεστέρα ἡ Ὁρθόδοξος συμβολὴ κατὰ τὴν Συνέλευσιν ταύτην».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ σχεδίου τούτου, ὁ Σεβ. Πρόεδρος παρακαλεῖ τοὺς Συνέδρους ὅπως ἀποφανθῶσιν ἐπὶ τοῦ καθόλου ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους τοῦ κειμένου τούτου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λένινγκραδ καὶ Νόβγκοροδ κ. Νικόδημος, Ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας, διατυποῖ τὴν ἐρώτησιν, ἐπὶ τῇ βάσει ποίων ἐκκλησιαστικῶν κριτηρίων ἀποκαλεῖται ἡ παροῦσα Συνέλευσις ἡμῶν «Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ», ἐνῶ προηγουμένοι Συνελεύσεις, ἐλάσσονες εἰς ἀριθμὸν μελῶν καὶ ἐλάσσονες ἔτι ἀπὸ ἀπόψεως περιεχομένου ἡμερησίας διατάξεως, ὡς π.χ. ἡ Β' Πανορθόδοξος Διάσκεψις Ρόδου τοῦ ἔτους 1963, ἀπεκλήθησαν «Πανορθόδοξοι Διασκέψεις». Καὶ εἰσηγεῖται, ὅπως, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀποχρῶν τις λόγος περὶ τοῦ ἀντιθέτου, ἀποφασισθῇ ἡ μετονομασία τῆς παρούσης Συνελεύσεως εἰς «Πανορθόδοξον Διάσκεψιν». Καὶ τῶν λοιπῶν Συνέδρων συμμερισθέντων τὴν εὐχὴν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λένινγκραδ, ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἐπιλέγει: «Ἀναντιρρήτως ἀπὸ ἀπόψεως ὀρολογίας ἡ «Διάσκεψις» εἶναι τι μεῖζον τῆς «Ἐπιτροπῆς». Ἀλλὰ δὲν δύναμαι εἰμὴ νὰ συμφωνήσω μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Ἀγίου Λένινγκραδ καὶ τῇ γενικῆς ἐπιθυμίας τῶν Συνέδρων τοσοῦτω μᾶλλον, ὅσω ὄντως ἡ Συνέλευσις αὕτη ἀπὸ ἀπόψεως σπουδαιότητος καὶ ἀριθμοῦ θεμάτων ἔχει διαστάσεις μιᾶς πραγματικῆς «Διασκέψεως». Διὸ καὶ προτείνω, ὅπως ἡ ἐνταῦθα διατυπωθεῖσα εὐχὴ ὑποβληθῇ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, ἵνα, κατόπιν ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν λοιπῶν Μακαριωτάτων καὶ Σεβασμιωτάτων Προκαθημένων τῶν ἐπὶ μέρους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, προέλθῃ εἰς τὴν ἐκ τῶν ὑστέρων μετονομασίαν τῆς παρούσης Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς εἰς «Πανορθόδοξον Διάσκεψιν», κατόπιν δὲ τούτου δῶ ὁδηγίας, ἵνα εἰς τὴν τελικὴν ἔκδοσιν τῶν κειμένων ὁ ὅρος «Διορθόδο-

ξος Ἐπιτροπῇ» ἀντικατασταθῆ διὰ τοῦ ὄρου «Πανορθόδοξος Διάσκεψις».

Τούτου ἀποδεκτοῦ γενομένου ὁμοφώνως ὑπὸ τῆς Ὀλομελείας, παρακαλεῖται ὁ Σεβ. Πρόεδρος ὅπως διενεργήσῃ ἐξ ὀνόματος ταύτης τὸ δέον παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἀνακοινοῦται, ὅτι, συνταχθέντα ὑπὸ τῆς Γραμματείας, πρόκεινται ἐνώπιον τῆς Ὀλομελείας τὰ Πρακτικὰ τῶν Συνελεύσεων τῆς παρούσης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς.

Ἐγκρίνεται ὅπως οἱ Σύεδροι διεξέλθωσι τὰ Πρακτικὰ κατ' ἰδίαν, μετὰ ταῦτα δὲ κυρωθῶσι ταῦτα ὑπὸ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Ἀντιπροσωπειῶν, ὑπογραφόμενα ὑπ' αὐτῶν.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ὁ Σεβ. Μητρ. *Ξάνθης κ. Ἀντώνιος*, Ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐρωτᾷ, ἐὰν τὰ Πρακτικὰ ταῦτα δὲν θὰ ἐπενδυθῶσι τὴν ἰσχὺν τελικῶν ἀποφάσεων μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν αὐτῶν ἀπὸ μέρους ἐκάστης ἐπὶ μέρους Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας. Εἰς τοῦτο ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Πρόεδρος λέγει, ὅτι, πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις λαμβάνονται ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους Ἐκκλησίας καὶ ἐπενδύονται τελικὴν ἰσχὺν μόνον μετὰ τὴν ἐπιψήφισιν αὐτῶν ἀπὸ μέρους τῶν Ἱερῶν Συνόδων αὐτῶν.

Κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν τάξιν αἱ ἀποφάσεις τῆς Διορθοδόξου ταύτης Ἐπιτροπῆς θὰ ὑποβληθῶσι ταῖς Ἐκκλησίαις ἡμῶν, δι' ὀλοκλήρου τοῦ κειμένου τῶν Πρακτικῶν αὐτῆς, πρὸς γνῶσιν, ἀπόφασιν καὶ κύρωσιν.

Συνεχίζων ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἀνακοινοῦται, κατόπιν συνεννοήσεως μετὰ τοῦ Σεβ. Γεν. Γραμματέως, ὅτι αἱ μὲν ἀποφάσεις πλήρεις, ὡς καὶ τὸ Ἀνακοινωθέν, ἐτοιμαζόμενα ἀμέσως εἰς πολλαπλὰ ἀντίτυπα, ἔσσονται εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Συνέδρων πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν ἐκ Γενεύης, τὰ δὲ Πρακτικά, λόγῳ τῆς ἀπαιτουμένης πιστώσεως χρόνου πρὸς ἐτοιμασίαν αὐτῶν εἰς πολλαπλὰ ἀντίγραφα, ἀποσταλήσονται ταῖς Ἐκκλησίαις ἀργότερον.

Περατωθέντος οὕτω τοῦ ὅλου ἔργου τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, ὁ Σεβ. Πρόεδρος κηρύττει τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, λέγων: «Ἐν ὀνόματι τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος κατακλείομεν τὸ ἔργον τῆς συνόδου τῆς παρούσης Διορθοδόξου ἡμῶν Ἐπιτροπῆς». Ἀπαντες οἱ Σύεδροι, ἐγειρόμενοι ποιοῦσαι τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Εὐθὺς ἀμέσως ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἀπευθύνει τοῖς Συνέδροις τὴν ἀκόλουθον ἐπισφραγιστήριον προσλαλιάν:

«Σεβασμιώτατοι καὶ τιμιώτατοι Σύεδροι,

Τοῦ λόγου ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶς ἀνατεθέντων ἡμῖν εἰς μελέτην σπουδαίων ζητημάτων λεχθέντος ἤδη ὑφ' Ὑμῶν μετὰ πάσης σοφίας καὶ συνέσεως, ἐπιτραπέϊω τῇ ἔδρᾳ ταύτῃ ἵνα εἶπῃ τὸν ἐπίλογον.

Ὁ Κύριος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν, ὁ ἀρξάμενος ἔργου ἀγαθοῦ καὶ ἐτελείωσεν αὐτό.

Εὐλογοῦμεν καὶ δοξάζομεν τὸ Ἅγιον Ὄνομα Αὐτοῦ καί, ἐν εὐχαριστίᾳ, προσκυνοῦμεν Αὐτὸν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι.

Ὅντως, τῷ Παρακλήτῳ παραδοθέντες, ἤχθημεν ὑπ' Αὐτοῦ, διὰ μέσου τῶν διαφόρων φάσεων τῶν ἐργασιῶν ἡμῶν, εἰς τὸ αἴσιον τέρμα, ἀγαθὰ, ὡς πεποιθήσαμεν, βουλευσάμενοι καὶ προνοήσαντες ὑπὲρ τῆς Ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Εἰ δέ που καὶ ἡστοχήσαμεν, τοῦτο ἀποδοτέον τῇ συμφυεῖ τοῖς ἔργοις τῶν ἀνθρώπων ἀσθενείᾳ. Περὶ τούτου κρινέτωσαν ὁ Θεός, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἱστορία.

Ὅπως ποτ' ἂν ἦ, τοῦτο βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς ὑπάρχει, ὅτι παρὰ πᾶσιν Ὑμῖν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἔργου τῆς Μεγάλῃς ταύτης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, ὑπῆρχε μία ἀγαθὴ προαίρεσις, ὅπως, διὰ τῆς τοιαύτης ἢ τοιαύτης συμβολῆς ἐκάστου, διακονηθῇ, ὑπὸ τὰς δεδομένας συνθήκας, προὑποθέσεις καὶ δυνατότητας, κατὰ τὸν ἄριστον τρόπον ἡ Ἐκκλησία.

Ἐκτιμῶμεν μεγάλως τὸ γεγονός καὶ ἐξαίρομεν τοῦτο.

Διὸ καὶ θερμὰς ἀπευθύνομεν εὐχαριστίας ἐνὶ ἐκάστῳ Ὑμῶν, Σεβασμιώτατοι καὶ τιμιώτατοι ἀδελφοί, διὰ τὰς προσευχὰς καὶ τὸν ζῆλον Ὑμῶν, τοὺς μόχθους καὶ τὰς ἀγρυπνίας Ὑμῶν, διὰ τὴν ὀλόθυμον καὶ ἐξ ἀγαθοῦ πάντοτε συνειδότος προσωπικὴν προσφορὰν ἐνὸς ἐκάστου Ὑμῶν εἰς αἴσιον ἀπαρτισμὸν καὶ ὀλοκληρίαν πληρώσεως τῆς ἐντολῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐὰν ἡμεῖς προσωπικῶς ἐν τῇ ἀσκήσει τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς εὐθύνης τῆς προεδρείας καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ προσφορᾶς τῷ ἔργῳ καὶ Ὑμῖν μείζονος διακονίας, ἀθελήτως τυχὸν ἐσφάλομεν εἰς τι ἢ ἐπικράνομέν τινα ἐξ Ὑμῶν, ζητοῦμεν συγγνώμην. Παρ' Ὑμῖν ἡμεῖς προσωπικῶς διατηροῦμεν καὶ θὰ διατηρήσωμεν ἀγαθὴν μόνον ἀνάμνησιν, ἐφ' ἣ καὶ ὀφείλομεν χάριτας ἐνὶ ἐκάστῳ Ὑμῶν.

Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο, τιμῶμεν τὸ ὅπερ ἐπρυτάνευσεν ἐν Ὑμῖν, ἔσοχον, ὄντως πνεῦμα ἀδελφότητος καὶ τελικῆς συμπνοίας, δι' οὗ

πάν ἔργον ἀγαθὸν οἰκοδομεῖται καὶ προάγεται, μάλιστα δὲ ἡ ἀγιωτάτη ἀποστολὴ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ συνήχθημεν, ἐν αὐτῷ, ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζοντες, καὶ ἀλλήλων τὰ ὑστερήματα ἀναπληροῦντες, ἐπορεύθημεν καὶ ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἠύξημένῳ, ἀπερχόμεθα ἐντεῦθεν εἰς τὰ ἴδια.

Εἶναι δὲ τὸ πνεῦμα τοῦτο, τῆς ἀδελφότητος καὶ τῆς συμ-
πνοίας, ἐν σημεῖον, τὴν ἀγίαν καὶ ἄρρηκτον ἐνότητα τῆς Μιᾶς,
Ἀγίας, Ἀποστολικῆς καὶ Καθολικῆς κατὰ Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου
ἡμῶν Ἐκκλησίας σημαῖνον, ἐνότητα, ἣν τὸ κατὰ τόπον καὶ τὸ ἐπὶ
μέρους αὐτοκέφαλον μόνον ἐμπλουτίζει.

Ἡ ἐνότης, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἡ συνεκτικὴ τῆς Μιᾶς Ὁρθοδό-
ξου Ἐκκλησίας κεχαριτωμένη δύναμις, δι' ἧς αὕτη, ὡς ἀπὸ κεφα-
λαιώδους προϋποθέσεως, καὶ οἰκοδομεῖ ἑαυτὴν καὶ τὴν νεότητα
αὐτῆς ὡς ἀετοῦ ἀνακαινίζει, ἀλλὰ καὶ δύναται ἵνα ἀποτελεσματι-
κῶς συμβάλληται, τὸ ἐφ' ἑαυτῇ, εἰς τὴν τῶν πάντων ἐνωσιν καὶ
ἀνακαινίσιν καὶ οἰκοδομήν.

Ἐντεῦθεν καὶ τὸ γεγονός, ὅτι, ἐν τῇ διαπραγματεύσει τῶν
πρὸ ἡμῶν ἱερῶν ὑποθέσεων καὶ ἐν τῇ κατευθύνσει αὐτῶν πρὸς
τὴν τελικὴν αὐτῶν ἔκβασιν, ὠδηγήθημεν ἀκλινῶς ὑπὸ τοῦ ὑψί-
στου αἰσθήματος εὐθύνης ἐναντι τῆς ἀγίας τῆς Ὁρθοδοξίας ἐνό-
τητος καὶ ὀφειλετικῆς ἀλληλεγγύης, κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λό-
γον.

Ἐν τῷ αἰσθήματι τούτῳ, ἀπειργάσθημεν τό τε σχέδιον τῆς
εἰς περαιτέρω οἰκοδομὴν καὶ ἀνακαινίσιν τῆς Ἐκκλησίας προορι-
ζομένης Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ὡς καὶ τὰ πρὸς ἐκάστην
κατεύθυνσιν ἐφεξῆς δέοντα γενέσθαι εἰς προαγωγὴν τῆς ἐνότη-
τος τῶν χριστιανῶν. Οὕτω, σήμερον, ἐν βαθείᾳ ταπεινώσει πα-
ραδίδομεν τῇ Ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἡμῶν, ἀπὸ πανορθοδόξου συμφω-
νίας:

1ον- Ἐνα σαφῆ προσανατολισμόν, ὡς ἄμεσον ἐπιδίωξιν, ἡ-
τοι τὴν σύγκλησιν τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, καὶ ἐν σχέ-
διον τῆς, ἐν διορθοδόξῳ συντονισμῷ καὶ ἀλληλεγγύῳ ὑπευθυνό-
τητι, προπαρασκευῆς αὐτῆς,

2ον- Ἐπὶ μέρους σχέδια, ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐφεξῆς πορείαν
καὶ προαγωγὴν τῶν σχέσεων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀγίας Ὁρθοδόξου
Ἐκκλησίας μετὰ τῶν σεβασμίῳ Ἐκκλησιῶν τῆς Ρώμης, τῶν
Ἀγγλικανῶν, τῶν Παλαιοκαθολικῶν καὶ τῶν Μεταχαλκηδονίων,
προσέτι δὲ καὶ τῶν διαφόρων μερίδων τῶν Λουθηανῶν, καὶ

3ον- Προτάσεις διὰ τὴν πληρεστέραν συμμετοχὴν καὶ συμβολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸ ἔργον τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Καὶ γενικῶς μὲν, ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῆς ἀποσαφηνίσεως τοῦ προσανατολισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ θέμα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ὡς καὶ τῆς ρυθμίσεως τῆς πρὸς αὐτὴν πορείας, τὸ συντελεσθὲν ἐνταῦθα καὶ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ἔργον, δύναται, παρὰ τὴν πλήρη συναίσθησιν τῆς ταπεινότητος ἡμῶν, ἵνα χαρακτηρισθῇ *ὡς σταθμὸς ἱστορικός*.

Τὸν καρπὸν τοῦτον τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς παραδίδοντες ἐν εὐλαβείᾳ τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ, εἰς *ἐπευλογίαὶν καὶ ἀξιοποίησιν*, εὐχόμεθα ὅπως αὐξήσῃ καὶ πληθύνῃ ὁ Κύριος.

Ὅτε, ἀναδεχθέντες τὴν ἐντολὴν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄ καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ὅπως ἠγηθῶμεν τῆς ἐκπροσωπήσεως τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐν τῷ μέσῳ Ὑμῶν, κατὰ μόνας, ἐν φόβῳ Θεοῦ, ἐν πνευματικῇ περισυλλογῇ, καὶ ἐν τῇ θεωρίᾳ τῆς τε ἐνδόξου καὶ θριαμβευούσης ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς στρατευομένης, καὶ ἐν πίστει εἰς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ Τελειωτὴν τῆς πίστεως ἡμῶν, τὸν καὶ τῶν ἐσχάτων Κύριον καὶ ἐν Ἐαυτῷ ἀνακεφαλαιοῦντα τὰ πάντα. Μόνον καινοποιὸν καὶ ἐνοποιὸν Ἰησοῦν Χριστόν, συνετάσσομεν τὴν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔργου ὑπ' ὄψιν Ὑμῶν τεθεΐσαν ταπεινὴν εἰσήγησιν ἡμῶν, εἶχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ὄραμα τοῦ εὐλογημένου τούτου τέλους.

Καὶ νῦν, φθάσαντες εἰς τὸ τέλος, δόξα τῷ Θεῷ λέγομεν, καὶ εὐχόμεθα, ὅπως τὸ εὐλογημένον τοῦτο τέλος γένηται εὐλογημένη ἀπαρχὴ νέας περιόδου τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας ἡμῶν πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἀνακαινίσεως καὶ τῆς ἐνότητος.

Σεβάσμιοι Σύεδροι,

Χαίρετε. Ὁ Κύριος, ὁ εὐλογήσας τὰς εἰσόδους ἡμῶν ἐνταῦθα, εὐλογῆσαι καὶ τὰς ἐξόδους ἡμῶν. Ἀμήν».

Οἱ Σύεδροι ἐν καταφανεῖ συγκινήσει ἀναφωνοῦσι τὸ «Ἀμήν».

Ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἐπιλέγει: «Ὀλίγας ἔτι λέξεις ἐπιτραπέιτω μοι ὅπως εἶπω πρὶν ἢ ἀπέλθωμεν ἐν εἰρήνῃ. Ἐν πρώτοις ἐπιθυμῶ νὰ ὑπενθυμίσω τοῖς Συνέδροις, ὅτι σήμερον ἄγει τὰ Ὀνομαστήρια αὐτοῦ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Ἱερώνυμος. Ἐκφράζομεν Αὐτῷ ἐντεῦθεν τὰς καλλιτέρας ἡμῶν εὐχάς, προτείνω δὲ ὅπως ἡ Διορθόδοξος ἡμῶν Ἐπιτροπὴ συγχαρῆ Αὐτῷ τηλε-

γραφικῶς», οὗ γενομένου ὁμοφώνως ἀποδεκτοῦ, ἀνατίθεται τῷ Σεβ. Γεν. Γραμματεῖ ἡ σύνταξις τοῦ σχετικοῦ κειμένου.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεβ. Πρόεδρος λέγει, ὅτι ἐρμηνεύει ἀσφαλῶς τὰ αἰσθήματα πάντων τῶν παρόντων, ἐὰν προβῇ εἰς τὴν ἔκφρασιν εὐχαριστιῶν πρὸς οὓς δεῖ. Καὶ ἐν πρώτοις εὐχαριστεῖ τῷ Προϊσταμένῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Κέντρου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ζαχαρία Ξηντάρᾳ δι' ὅλας τὰς πολυτίμους ὑπηρεσίας αὐτοῦ, ἵνα καταστῇ εὐχερεστέρα καὶ πλέον ἄνετος ἡ λειτουργία τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς καὶ ἐν γένει ἡ ἐνταῦθα ἐργασία καὶ παραμονὴ τῶν Συνέδρων. Εὐχαριστίας ἀπευθύνει καὶ πρὸς τὴν σεβασμίαν μητέρα αὐτοῦ. Ἐπίσης εὐχαριστεῖ θερμῶς τῷ Αἰδεσιμολ. Πρωτοπρεσβυτέρῳ κ. Γεωργίῳ Τσέτση, μέλει τῆς Ὄργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς, διὰ τὰς ἀξιολόγους αὐτοῦ ὑπηρεσίας πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, τὸ ἔργον αὐτῆς, καὶ ἓνα ἕκαστον τῶν Συνέδρων. Εὐχαριστίας ὁμοίως ἐκφράζει καὶ πρὸς τὸν Οἰκονόμον τοῦ Κέντρου κ. Ἐλευθέριον Καρτάκην καὶ τὰ περὶ αὐτὸν πρόσωπα, πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Γαλλίας κ. Μελέτιον, διαθέσαντα προθύμως τὸν Ἱερολ. Ἀρχιδιάκονον αὐτοῦ Στέφανον Χαραλαμπίδην, ζηλευτῶς ἐργασθέντα ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ μεγάλως συμβαλλόμενον εἰς τὸν μεταφραστικὸν τομέα.

Ὡσαύτως θερμὰς εὐχαριστίας ἐκφράζει τῷ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Νικολάῳ Στέγκλερ, Ἱερατικῷ Προϊσταμένῳ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος Στοκχόλμης, διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν συμβολὴν αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῶν μεταφράσεων καὶ διὰ τὴν λειτουργικὴν καὶ ἄλλην αὐτοῦ, διαρκουσῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, διακονίαν καὶ προσφοράν. Ἀναλόγους εὐχαριστίας ἐκφράζει καὶ πρὸς τὸν ἐλλόγιμον κ. Γεώργιον Παπαγεωργίου, Θεολόγον, διὰ τὴν μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας καὶ ἰκανότητος ἐργασίαν αὐτοῦ ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς Ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ πρὸς τὴν Εὐγενεστάτην Δίδα Ξανθὴν Πατρικιάδου διὰ τὰς ἀναλόγους αὐτῆς εὐγενεῖς ὑπηρεσίας ἐν τῷ Γραφείῳ, καὶ πρὸς τοὺς δύο ἀδελφοὺς τοῦ Πατριαρχικοῦ Μοναστικοῦ Κέντρου τοῦ Ταιζέ, ὀσιωτάτους Γεώργιον καὶ Εἰρηναῖον, διὰ τὴν ἀφανῆ μὲν, ἀλλ' οὐσιαστικὴν διακονίαν αὐτῶν. Καὶ ἐπιλέγει: «Ἐπιθυμῶ νὰ μνησθῶ ἰδιαιτέρως τῶν γεναιοδώρων προσώπων, ἅτινα ἐξησφάλισαν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἔθεσαν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τὸ Ἴδρυμα τοῦτο, ὅλως δὲ ἰδιαιτέρως τοῦ προτοστατήσαντος ζεύγους τοῦ ἐντιμωτάτου Ἀρχοντος Ρήτορος κ. Γεωργίου Λαιμοῦ καὶ τῆς εὐγενεστάτης κ. Κατίγκως Λαιμοῦ». Κατακλείων δὲ τὸν λόγον ἀναφωνεῖ ἐν ἀγάπῃ καὶ συγκινήσει πολλῇ πρὸς πάντας: «Ἀδελφοί, ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν», καὶ καταλείπει τὴν Ἔδραν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἐπενδύεται Ἐπιτραχήλιον καὶ Ὁμοφύριον καὶ τελεῖ τὴν ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν Ἱερὰν Ἀκολουθίαν, ἔχουσαν οὕτως:

Ὁ Διάκονος: Εὐλόγησον, Δέσποτα.

Ὁ Ἀρχιερεύς: Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Οἱ Συνέδροι τοὺς στίχους τῆς Δοξολογίας: «Δόξα Σοι τῷ δίξαντι τὸ φῶς...» /ἑλληνιστί/, «Ἕμνοῦμεν Σε, εὐλογοῦμέν Σε...» /ἀραβιστί/, «Πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν...» /σλαβωνιστί/ καὶ «Παράτεινον τὸ ἔλεός Σου...» /ἑλληνιστί/.

Ὁ Διάκονος: Τοῦ Κυρίου Δεηθῶμεν.

Ὁ Ἀρχιερεύς: Τὴν εὐχὴν:

Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ σοφίζων καὶ ἐλεῶν τοὺς ἀπεκδεχομένους τὸν παρὰ Σοῦ φωτισμὸν καὶ τὸ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος, εὐχαριστοῦμέν Σοι, ὅτι κατηξίωσας ἡμᾶς φθάσαι εἰς τὴν ὥραν ταύτην καὶ παρακαταθέσθαι ταῖς ἀχράντοις Σου χερσὶν καὶ τῇ Ἀγίᾳ Σου Ἐκκλησίᾳ τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἔργον ἡμῶν, τῶν ἀναξίων ἱκετῶν Σου. Εὐχαριστοῦμέν Σοι, ὅτι οὐκ ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν Σου ἀφ' ἡμῶν, ἀλλ' ὡς ἐπηγγείλω, μείνας ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, τῶν συνηγμένων ἐν τῷ Ὄνόματί Σου, κατηύθυνας τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν Σου.

Καὶ νῦν δεόμεθά Σου, Κύριε, πρόσδεξαι τὸ ταπεινὸν τοῦτο ἔργον ἡμῶν, καὶ εὐλόγησον αὐτό, καὶ ἀνάδειξον αὐτὸ ὄργανον εἰς διακονίαν τῇ Ἀγίᾳ Ἐκκλησίᾳ Σου, ἣν περιεποιήσω τῷ τιμίῳ Σου αἵματι.

Ἴνα καὶ ἐν τούτῳ δοξάζεται τὸ πανάγιόν Σου Ὄνομα, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ὁ Ἀρχιερεύς: Ἀπόλυσιν.

Ἄπαντες ὁμοῦ (ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ διαλέκτῳ) τό:

«Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν...».

Μετὰ τὸ πέρας καὶ τῆς ἐπισφραγιστηρίου ταύτης τελετῆς, οἱ Σύεδροι παρακάθηνται εἰς τὸ εἰς τιμὴν αὐτῶν παρατιθέμενον, ἐξ ὀνόματος τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὑπὸ τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπίσημον γεῦμα. Κατ' αὐτὸ λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος *Ζήτησης κ. Βασίλειος*, Ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, ὅστις καὶ ἐξ ὀνόματος τῶν Συνέδρων λέγει τὰ ἀκόλουθα:

«Παρακαλῶ νὰ μὴ με παραξηγήσητε διότι ἠγέρθην πρὸ τῆς ἐνδεδειμγένης ὥρας. Πρὸ τινος ἐμνήσθημεν τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄. Καὶ ὅλους ἡμᾶς ἐχαιρέτισε καὶ ἠύχαρίστησεν ὁ Ἅγιος Χαλκηδόνας. Ἐμνήσθη, καὶ μετ' αὐτοῦ ἐμνήσθημεν πάντες, ὅλων ὅσοι συνέβαλον εἰς τὴν συγκέντρωσιν ἡμῶν ἐνταῦθα καὶ εἰς τὴν εὐόδωσιν τοῦ ἔργου ἡμῶν. Δὲν λέγομεν, ὅτι ἐλησμονήσαμεν ἓνα μόνον ἐνταῦθα. Ὅλοι τὸν ἐβλέπομεν, τὸν ἠκούομεν καθημερινῶς, ἀλλ' ἀπ' εὐθείας οὐδέποτε ἀπηυθύναμεν πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τῆς εὐχαριστίας. Ἴσως ἐνίοτε νὰ ἀπηυθύναμεν εἰς αὐτὸν τὸν λόγον καὶ νὰ ἐστενοχωρήσαμεν αὐτόν. Αὐτὸς εἶναι ὁ Πρόεδρος ἡμῶν καὶ οἰκοδεσπότης ἡμῶν.

Διὰ τοῦτο πρῶτον ἀπὸ μέρους τῆς Σερβικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἀλλὰ, ἐπιτραπέϊτω μοι νὰ εἶπω καὶ ἀπὸ μέρους ὅλων ἡμῶν τῶν Συνέδρων ἐνταῦθα, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν οἰκοδεσπότην. Ἄλλ' ὄχι μόνον τὸν οἰκοδεσπότην. Διερμηνεύων, νομίζω, τὴν γνώμην ὅλων ἡμῶν, ἐπιθυμῶ νὰ εὐχαριστήσω τὸν Ἅγιον Πρόεδρον ἡμῶν. Ὑπῆρξεν ἄριστος Πρόεδρος καὶ ἄριστος οἰκοδεσπότης. Ἐπέδειξε μεγάλην κατανόησιν κατὰ τὴν ἐκθεσιν τῶν γνωμῶν ὅλων τῶν Συνέδρων. Ἐχει δυνατὰ νεῦρα. Ἐχει τὸ θεῖον δῶρον τῆς ὑπομονῆς, παρεκτὸς τῆς πολυπλεύρου γνώσεως ὅλων τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν ἐνταῦθα, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀπέδειξε διὰ τῆς ἐτοιμότητος αὐτοῦ νὰ ἀπαντᾷ εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀπορίας, καὶ νὰ παρέχῃ ἐξηγήσεις. Περισσότερον ὅμως ἤθελον νὰ ὑπογραμμίσω τὸ ἐξῆς, ὅτι ἀπῆντα ἄνευ ἐκνευρισμοῦ καὶ χωρὶς νὰ προσβάλλῃ οὐδένα.

Εὐχαριστῶν διὰ πάντα ταῦτα ἐξ ὀνόματος ὅλων τῶν Συνέδρων, ὑψώνω τὸ κύπελλον ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως αὐτοῦ».

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Πρόεδρος λέγει:

«Ἡ Σερβικὴ ὑψηλοφροσύνη καὶ εὐγένεια ὠμίλησαν. Τὰς θεωροῦμεν εἰς τὴν Μεγάλῃν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐγὼ προσωπικῶς, ὡς ταυτοσήμους πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ἦθος. Δὲν θὰ ἐδεχόμην εὐκόλως φιλοφρονήσεις πρὸς τὸ ταπεινὸν πρόσωπόν μου. Θὰ τὰς ἐθεώρουν κολακείαν. Ἀλλὰ προέρχονται ἀπὸ τὸ ὀρθόδοξον ἦθος, καὶ μάλιστα διατετυπωμένα κατ' αὐτὸν τὸν τόσον εὐγενῆ σερβικὸν τρόπον. Καὶ ἐπειδὴ πιστεύω εἰς τὴν γνησιότητα τῆς ὀρθοδόξου ὑψηλοφροσύνης καὶ εὐγενείας, δέχομαι μὲ ταπεινοφροσύνην τοὺς ὑψηλοὺς λόγους τοῦ Σεβ. Ἀγίου Ζήτσης κ. Βασιλείου

ὡς ἐκδήλωσιν εὐμενείας πρὸς τὴν ταπεινότητά μου. Εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας.

Ἄλλ' ὀφείλω ἀμέσως νὰ εἶπω, ὅτι, ἐὰν ἐπραξά τι καλὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἡμῶν, τοῦτο δὲν εἶναι ἰδικόν μου ἔργον. Ἡ ἀνήκει εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἢ εἰς τὴν ἰδικὴν Σας σοφίαν καὶ καλωσύνην, ἢ εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς συνεργάτας μου, τὸν Σεβ. Γενικὸν Γραμματέα Μητροπολίτην Μύρων κ. Χρυσόστομον καὶ τὸν σύμβουλόν μου ἐντιμολογιώτατον καθηγητὴν κ. Ἐμμανουὴλ Φωτιάδην.

Ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον, ἐρχόμενος ἐδῶ, ἐζήτησα ἀπὸ τὸν Θεὸν ἦτο νὰ γίνω ὄργανον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, φωνὴ τῆς Ὁρθοδοξίας, ἰδικὴ Σας φωνή, καὶ νὰ διακονήσω τὴν Ἁγίαν Ἐκκλησίαν. Ἐὰν τοῦτο ἐπετεύχθη, θὰ ἤμην πρόθυμος νὰ θεωρήσω τὸν προορισμὸν τῆς ζωῆς μου λήγοντα.

Εὐχαριστῶ καὶ πάλιν.

Τὴν συνεστίασιν ταύτην τὴν συνδέω πρὸς τὸν ὅλον εὐχαριστιακὸν χαρακτῆρα τοῦ ἐνταῦθα ἐπιτελεσθέντος ἔργου ἡμῶν. Διότι δὲν διαστέλλω τὸ ἔργον τοῦτο ἀπὸ τοῦ Θυσιαστηρίου. Τὸ θεωρῶ ἐπέκτασιν τοῦ Θυσιαστηρίου. Βίωμα τοῦ Θυσιαστηρίου. Ἡ συνεστίασις αὕτη μὲ ἐπαναφέρει εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἐμφάνισως τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῆς γῆς, ὅτε ἡ κλάσις τοῦ ἄρτου, ἐν ταῖς ἀγάπαις, ἠκολούθει τὴν ἀπὸ τοῦ Θυσιαστηρίου Εὐχαριστίαν καὶ τὴν Διδασκαλίαν.

Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἐξ ὀνόματος τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Ἀθηναγόρου τοῦ Α', ὑψῶ τὸ κύπελλον ὑπὲρ τῆς υγείας καὶ τῆς μακροημερεύσεως τῶν σεπτῶν Κεφαλῶν τῆς ὑπ' οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας καὶ λέγω: τῶν Μακαριωτάτων Πατριαρχῶν Νικολάου Ἀλεξανδρείας, Θεοδοσίου Ἀντιοχείας, Βενεδίκτου Ἱεροσολύμων, Ἀλεξίου Μόσχας, Γερμανοῦ Βελιγραδίου, Ἰουστινιανοῦ Βουκουρεστίου, Κυρίλλου Σόφιας πολλὰ τὰ ἔτη. Τῶν Μακαριωτάτων Προέδρων τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν Μακαρίου Κύπρου, Ἱερωνύμου Ἀθηνῶν, Στεφάνου Βαρσοβίας, καὶ τοῦ Μακαριωτάτου Καθολικοῦ τῆς Γεωργίας πολλὰ τὰ ἔτη. Τῶν Σεβασμιωτάτων Προκαθημένων τῶν Αὐτονόμων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν Δωροθέου Πράγας καὶ Παύλου Καρελίας πολλὰ τὰ ἔτη.

Τὰ ἔτη πάντων Ὑμῶν, ἀδελφοί, πολλά, ὑγιεινὰ καὶ εὐφρόσυνα».

Ἐν τέλει, ἐγερθεὶς ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Σεβ. Μητροπολίτης Νουβίας κ. Συνέσιος, ἐξέφρασεν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ θερμοτάτας εὐχαριστίας πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ὀργάνωσιν τῆς Διορθοδόξου ταύτης Συνελεύσεως καὶ ἠύχθη ὑπὲρ τῆς ταχείας πραγματοποιήσεως πάντων τῶν κατ' αὐτὴν ἀποφασισθέντων.

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἠὐχαρίστησε τῷ Ἁγίῳ Νουβίας.

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ γεύματος, συμπληρωθείσης τῆς ὑπὸ τῶν Συνέδρων κατ' ἰδίαν θεωρήσεως τῶν Πρακτικῶν, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Ἀντιπροσωπειῶν συνήλθον, ἐκύρωσαν καὶ ἔμονογράφησαν ταῦτα.

Κυριακὴ, 16ῃ Ἰουνίου 1968

Τῇ Κυριακῇ, 16ῃ τοῦ μηνός, ἑορτῇ τῶν Ἁγίων Πάντων, ἐτελέσθη ἡ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς Εὐχαριστήριος Θεία Λειτουργία ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου τοῦ ἐν Γενεύῃ Οἴκου τῆς Ἀντιπροσωπείας τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας παρὰ τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ Ἐκκλησιῶν, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Προέδρου Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνας κ. Μελίτωνος, συλλειτουργούντων δ' αὐτῷ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάο-Πάολο κ. Ἰγνατίου, Λένινγκραδ καὶ Νόβγκοροδ κ. Νικοδήμου καὶ Σλήβεν κ. Νικοδήμου, εἰς ἣν παρέστησαν καὶ λοιποὶ Σύεδροι.

Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωθιερεὺς κ. Βιτάλιος Μποροβόι. Ἐν τῷ τέλει τῆς Θείας ταύτης Λειτουργίας ἐχαιρέτισε τοὺς Συνέδρους ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Λένινγκραδ κ. Νικόδημος καὶ ἐπεσφράγισεν ὁ Προεξάρχων Σεβ. Πρόεδρος, δοξολογήσας τὸ ὄνομα τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ καὶ ἐν Θεία Εὐχαριστία κατακλείσει τοῦ ἔργου τῆς Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς καὶ μεταδοὺς τῷ ἐκκλησιάσματι τὸ ἀπ' αὐτῆς μήνυμα ἐλπίδος.

Τὰ Πρακτικὰ ταῦτα τῆς ἐν Γενεύῃ καὶ ἐν τῷ Ὁρθοδόξῳ Κέντρῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀπὸ 8ης μέχρι 15ης Ἰουνίου 1968 συνελθούσης Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς, θεωρηθέντα ὑπὸ τῶν Συνέδρων, ἐκυρώθησαν ὑπὸ τῶν Ἀρχηγῶν τῶν μετασχουσῶν Ἀντιπροσωπειῶν.

Ἐν Γενεύῃ τῇ 16ῃ Ἰουνίου 1968.

† Ὁ Χαλκηδόνος Μελίτων, Πρόεδρος
(Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου)

† Ὁ Νουβίας Συνέσιος
(Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας)

† Ὁ Χαλεπίου Ἡλίας
(Πατριαρχείου Ἀντιοχείας)

† Ὁ Φιλαδελφείας Ἐπιφάνιος
(Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων)

† Νικόδημος Μητροπολίτης
Λένινγκραδ καὶ Νόβγκοροδ
(Πατριαρχείου Ρωσσίας)

† Ὁ Ἐπίσκοπος Ζήτησης Βασίλειος
(Πατριαρχείου Σερβίας)

† Ἰουστίνος, Μητροπολίτης
Μολδαβίας καὶ Σουτσάβας
(Πατριαρχείου Ρουμανίας)

† Ὁ Σλῆβεν Νικόδημος
(Πατριαρχείου Βουλγαρίας)

† Ὁ Πάφου Γεννάδιος
(Ἐκκλησίας Κύπρου)

† Ὁ Ξάνθης Ἀντώνιος
(Ἐκκλησίας Ἑλλάδος)

† Ὁ Ἐπίσκοπος Μπιελοστόκ
καὶ Γκντάνσκ Νικάνωρ
(Ἐκκλησίας Πολωνίας)

† Ἀρχιμανδρίτης Ἰωάννης Ρίννε
(Ἐκκλησία Φινλανδίας)

† Ὁ Μύρων Χρυσόστομος, Γενικὸς Γραμματεὺς
(Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου)